ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1948

Vyhlásené: 18.12.1948 Časová verzia predpisu účinná od: 18.12.1948 do: 30.06.1950

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

279

Zákon

zo dňa 2. decembra 1948

o Veľkodistribučnom podniku v odbore potravinárskom.

Národné shromaždenie republiky Československej usnieslo sa na tomto zákone:

Diel I.
Pôsobnosť a právne pomery Veľkodistribučného podniku.

§ 1

Zriaďuje sa Veľkodistribučný podnik, zapísané spoločenstvo s ručením obmedzeným, so sídlom v Prahe a s oblastným orgánom, ako družstvo, pre Slovensko, so sídlom v Bratislave (ďalej len „Veľkodistribučný podnik“).

§ 2

(1) Veľkodistribučnému podniku prislúcha:

a) výhradné právo nakupovať pre vnútorný trh potraviny a nápoje a iné poživatiny (ďalej len „potraviny“) od priemyslových a remeselných výrobcov, aj dovozcov a prevodzovať s nimi veľkoobchodnú činnosť,

b) nakupovať a predávať vo veľkom na vnútornom trhu tovar, ktorý sa obvykle predáva v obchodoch s rozličným tovarom,

c) prevodzovať v rozsahu, určenom Ministerstvom vnútorného obchodu po dohode s Ministerstvom výživy, doplnkovú výrobnú činnosť, obvyklú v distribučných podnikoch (ako zušľachťovanie, úpravu, napĺňanie fliaš, balenie a pod.).

(2) Vláda môže určiť nariadením, čo sa podľa tohto zákona rozumie potravinami.

(3) Ustanovenia odseku 1 sa nevzťahujú na predmety štátnych finančných monopolov.

(4) Ministerstvo vnútorného obchodu môže po dohode s Ministerstvom výživy určiť výnimky z výhradného práva podľa odseku 1, písm. a) a upraviť dôsledky z toho vyplývajúce; v jednotlivých naliehavých prípadoch môže Veľkodistribučný podnik sám povoliť výnimku zo svojho výhradného práva [odsek 1, písm. a)].

(5) Ministerstvo vnútorného obchodu vyhlási opatrenia všeobecnej povahy, urobené podľa odsekov 1 a 4 v Úradnom liste.

§ 3

Veľkodistribučný podnik vyvíja svoju činnosť podľa § 2, ods. 1 predovšetkým prostredníctvom družstiev, národných podnikov a vlastnými podnikovými zariadeniami.

§ 4

Veľkodistribučný podnik nepotrebuje na svoju činnosť podľa tohto zákona oprávnenia, ktoré by inak boly nutné podľa príslušných ustanovení živnostenského poriadku (živnostenského zákona) alebo iných živnostenskoprávnych predpisov. Veľkodistribučný podnik oznámi predmet svojho podnikania úradu (§ 145 ž. ř., § 242 živn. z.), ktorý ho vyznačí v osobitnom oddelení živnostenského registra. Vláda upraví podrobnosti nariadením, v ktorom najmä určí, v akom rozsahu platia pre Veľkodistribučný podnik ustanovenia živnostenského poriadku (živnostenského zákona).

§ 5

(1) Veľkodistribučný podnik dozerá prostredníctvom vlastných revíznych orgánov na zachovávanie ustanovení tohto zákona a predpisov, vydaných podľa neho, i na plnenie rozkazov a zákazov Ministerstva vnútorného obchodu (§ 10).

(2) Osoby, ktoré spolupôsobia pri plnení úloh Veľkodistribučného podniku, sú povinné umožniť revíznym orgánom, ktoré sa preukážu preukázkou, vydanou Ministerstvom vnútorného obchodu, aby nazeraly do obchodných kníh, dokladov a korešpondencie, dať týmto orgánom žiadané vysvetlenia a povoliť im vstup do všetkých obchodných, prevádzkových a skladištných miestností a priestorov. Revízne orgány sú povinné pri výkone týchto oprávnení dodržiavať predpisy o ochrane slobody osobnej, domovej a tajomstva listového a zachovať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedia pri výkone svojej funkcie, pokiaľ nejde o povinné hlásenia Veľkodistribučnému podniku alebo orgánom verejnej správy a súdom. Nesmú využívať vedomosti o týchto skutočnostiach na iné účely než na účely podľa tohto zákona.

§ 6

(1) Členmi Veľkodistribučného podniku môžu byť družstvá, národné podniky alebo iné právnické osoby, ktorých činnosť svojou povahou patrí do pôsobnosti Veľkodistribučného podniku alebo má k nej vzťah.

(2) Na členstvo nie je právny nárok; uchádzač o členstvo môže sa však odmietnuť len so súhlasom Ministerstva vnútorného obchodu.

§ 7

(1) Správnymi orgánmi Veľkodistribučného podniku sú predseda a dvaja podpredsedovia, predstavenstvo, dozorná rada a valné shromaždenie.

(2) Predsedu a dvoch podpredsedov vymenúva a odvoláva vláda na spoločný návrh ministrov vnútorného obchodu a výživy.

(3) Predstavenstvo má, čítajúc v to predsedu a dvoch podpredsedov, tridsať členov, z toho deväť členov zo Slovenska. Trinásť členov vymenúva a odvoláva vláda na návrh ministra vnútorného obchodu, urobený po dohode s ministrom výživy a po vypočutí jednotnej odborovej organizácie. Štrnásť členov volí valné shromaždenie zo svojho stredu. Dokiaľ nebude vykonaná voľba prvých členov predstavenstva valným shromaždením, vymenúva a odvoláva týchto členov vláda na návrh Ústrednej rady družstiev. Do šesť mesiacov po začatí činnosti Veľkodistribučného podniku (§ 18)

svolá predseda prvé valné shromaždenie pre voľbu štrnásť členov predstavenstva. Dňom, nasledujúcim po zvolení, nastupujú takto zvolení členovia predstavenstva na miesto členov, vymenovaných vládou podľa ustanovenia vety štvrtej.

(4) Dozorná rada má, čítajúc v to predsedu, pätnásť členov, z toho päť členov zo Slovenska. Osem členov, čítajúc v to predsedu, vymenúva a odvoláva vláda na návrh ministra vnútorného obchodu, urobený po dohode s ministrom výživy, sedem členov volí valné shromaždenie zo svojho stredu. Na čas do zvolenia siedmich členov prvej dozornej rady prvým valným shromaždením vykonávajú členovia vymenovaní vládou podľa predchádzajúcej vety dočasne funkciu dozornej rady.

(5) Spôsobom, uvedeným v odsekoch 3 a 4, sa zriaďuje tiež potrebný počet náhradníkov členov predstavenstva a dozornej rady.

(6) Valné shromaždenie Veľkodistribučného podniku tvoria zástupcami vysielaní členovia Veľkodistribučného podniku (§ 6, ods. 1). Na valnom shromaždení prislúcha každému členovi Veľkodistribučného podniku len jeden hlas bez zreteľa na počet jeho podielov.

(7) Oblastný orgán Veľkodistribučného podniku v Bratislave spravuje predseda, podpredseda, osemčlenné predstavenstvo, čítajúc v to predsedu a podpredsedu, trojčlenná dozorná rada a valné shromaždenie. Predseda, podpredseda, traja členovia predstavenstva a dvaja členovia dozornej rady sú vymenúvaní. Ustanovenia odsekov 2 až 6 platia obdobne.

§ 8

(1) Veľkodistribučný podnik vyvíja svoju činnosť podľa § 2, ods. 1 podľa zásad obchodného podnikania.

(2) Pokiaľ nie je ďalej určené inak, tvorí základný majetok Veľkodistribučného podniku čistý majetok, ktorý podľa § 11 prechádza na Veľkodistribučný podnik.

(3) Bilančné prebytky Veľkodistribučného podniku, pokiaľ sa podľa stanov neprideľujú rezervnému fondu, odvádzajú sa štátu.

§ 9

(1) Právne pomery Veľkodistribučného podniku, najmä potom pomery ústredia k oblastnému orgánu na Slovensku, upravia stanovy, ktoré vydá vláda nariadením.

(2) Pokiaľ tento zákon alebo predpisy, podľa neho vydané, neustanovujú inak, platia o právnych pomeroch Veľkodistribučného podniku ustanovenia zákona zo dňa 9. apríla 1873, č. 70 r. z., o zárobkových a hospodárskych spoločenstvách a pokiaľ ide o oblastný orgán, ustanovenia zák. čl. XXXVII/1875 o obchodnom zákone, v znení predpisov ho meniacich a doplňujúcich.

(3) Predpisy o povinnej organizácii družstiev a ich revízii sa na Veľkodistribučný podnik vzťahujú, len nakoľko to určia stanovy.

Diel II.
Štátny dozor.

§ 10

(1) Ministerstvo vnútorného obchodu dozerá na Veľkodistribučný podnik a môže jeho činnosť a hospodárenie kedykoľvek preskúmavať. Ministerstvo vnútorného obchodu môže dávať Veľkodistribučnému podniku v odbore svojej pôsobnosti záväzné rozkazy a zákazy. Ak nastanú nepravidelnosti, vážne ohrožujúce riadnu prevádzku Veľkodistribučného podniku, ak nie sú

ustavené príslušné orgány alebo ak neplní Veľkodistribučný podnik riadne svoju funkciu, môže Ministerstvo vnútorného obchodu urobiť vhodné opatrenia pre dočasné vedenie jeho správy.

(2) Hospodárenie Veľkodistribučného podniku a jeho zložiek podlieha kontrole Najvyššieho účtovného kontrolného úradu.

(3) Na nadobúdanie, zcudzenie a zaťaženie nehnuteľností v hodnote, presahujúcej sumu 5 miliónov Kčs, potrebuje Veľkodistribučný podnik schválenie Ministerstva vnútorného obchodu, udeleného po dohode s Ministerstvom financií.

Diel III.
Zrušenie útvarov a začlenenie majetkových podstát.

§ 11

(1) Dňom, ktorý určí minister vnútorného obchodu nariadením, vplynú do Veľkodistribučného podniku a zanikajú:

1. Veľkonákupná spoločnosť družstiev, zapísané spoločenstvo s ručením obmedzeným v Prahe,
2. „NÚPOD“ nákupná ústredňa potravných družstiev v Bratislave,
3. zárobkové hospodárske spoločenstvá maloobchodníkov s rozličným tovarom (kupecké družstvá), ktoré určí Ministerstvo vnútorného obchodu vo vyhláške v Úradnom liste. Práva a záväzky útvarov, uvedených pod č. 1 až 3, prejdú, s výnimkou, uvedenou v § 12, ods. 2, univerzálnou sukcesiou na Veľkodistribučný podnik. Pokiaľ ide o ich oprávnenia k činnosti výrobnej a distribučnej, prechádzajú na Veľkodistribučný podnik v rozsahu, ktorý určí Ministerstvo vnútorného obchodu po dohode s Ministerstvom výživy.

(2) Minister vnútorného obchodu môže po dohode s ministrom financií začleniť do Veľkodistribučného podniku majetok, znárodnený podľa zákona zo dňa 28. apríla 1948, č. 118 Sb., o organizácii veľkoobchodnej činnosti a o znárodnení veľkoobchodných podnikov, ktorý slúži na prevádzku veľkoobchodnej činnosti v odbore potravín a tovaru, ktorý sa obvykle predáva v obchodoch s rozličným tovarom. Ďalej môže po dohode s ministrami výživy a financií začleniť do Veľkodistribučného podniku časti majetkových podstát národných podnikov, vytvorených podľa dekrétu prezidenta republiky zo dňa 24. októbra 1945, č. 101 Sb., o znárodnení niektorých podnikov priemyslu potravinárskeho, v znení zákona zo dňa 28. apríla 1948, č. 115 Sb., ktoré slúžia na prevádzku veľkoobchodnej činnosti v odbore potravín alebo tovaru, ktorý sa obvykle predáva v obchodoch s rozličným tovarom.

(3) Minister vnútorného obchodu môže uložiť vlastníkovi veľkoobchodného podniku, ktorého činnosť sa zastavila podľa § 7 zák. č. 118/1948 Sb., aby previedol časti majetkových podstát, najmä zásoby tovaru zastaveného veľkoobchodného podniku, za náhradu podľa § 13 zák. č. 118/1948 Sb., do vlastníctva Veľkodistribučného podniku.

(4) Minister vnútorného obchodu po dohode s ministrom financií a po vypočutí predsedu osídlovacieho úradu môže začleniť do Veľkodistribučného podniku majetkové podstaty, alebo ich časti, konfiškované podľa dekrétu prezidenta republiky zo dňa 25. októbra 1945, č. 108 Sb., o konfiškácii nepriateľského majetku a fondoch národnej obnovy, i majetkové podstaty alebo ich časti, spravované podľa § 16 zák. zo dňa 16. mája 1946, č. 128 Sb., o neplatnosti niektorých majetko-právnych úkonov z času neslobody a o nárokoch z tejto neplatnosti a z iných zásahov do majetku vznikajúcich, v znení zákona zo dňa 7. apríla 1948, č. 79 Sb.

(5) Finančné prostriedky, ktoré vznikly

a) z opatrení pri dovoze a vývoze alebo

b) z opatrení cenových na vnútornom trhu - pokiaľ slúžia alebo by mohly slúžiť cenovým intervenciám -

a sú spravované niektorým z útvarov, uvedených v odseku 1, prechádzajú na štát. Ministerstvo financií určí po dohode s Ministerstvom vnútorného obchodu, ktorých prostriedkov sa týka ustanovenie prvej vety; vláda určí, ako sa s týmito prostriedkami bude nakladať.

(6) O vstupe Veľkodistribučného podniku do záväzkov, patriacich znárodnenému majetku, a o tom, ako sa upravuje uspokojenie záväzkov, patriacich znárodnenému majetku, platia primerane ustanovenia §§ 10, 11 a 12 zákona č. 118/1948 Sb.

§ 12

(1) Členovia útvarov, pomenovaných v § 11, ods. 1, sa stávajú, pokiaľ to neodporuje ustanoveniam § 6, ods. 1, členmi Veľkodistribučného podniku bez členskej prihlášky dňom, ktorým príslušný útvar vplynie do Veľkodistribučného podniku.

(2) Osobám, ktoré sa stanú členmi Veľkodistribučného podniku podľa odseku 1, sa zúčtujú na závodné podiely Veľkodistribučného podniku ich doteraz splatené závodné podiely v družstvách, ktoré vplynuly do Veľkodistribučného podniku (§ 11, ods. 1). Osoby, ktoré sú členmi týchto družstiev a ktorých sa netýka ustanovenie odseku 1, obdržia od Veľkodistribučného podniku na úplné vyrovnanie nárokov zo svojej členskej účasti voči útvaru, o ktorý ide, sumu, na ktorú zneje ich splatená členská účasť, vykázaná ku dňu vplynutia útvarov do Veľkodistribučného podniku. Dňom vplynutia zanikajú, s výnimkou nárokov podľa ustanovení predchádzajúcich viet, práva a záväzky, ktoré by inak vyplývaly z účasti na družstve alebo spoločnosti podľa zákona alebo spoločenstevnej (spoločenskej) smluvy (stanov).

(3) Ministerstvo vnútorného obchodu po dohode s Ministerstvom financií upraví spôsob zúčtovania majetkových účastí na členské podiely podľa ustanovenia odseku 2, prvej vety a spôsob vybavenia nárokov podľa ustanovenia odseku 2, vety druhej a splatnosť takto zistených nárokov.

§ 13

(1) Zamestnanci útvarov, na ktoré sa vzťahuje ustanovenie § 11, ods. 1, sa stávajú zamestnancami Veľkodistribučného podniku, a to dňom, ktorým tieto útvary vplynú do Veľkodistribučného podniku; práva a záväzky z ich pracovného (služobného) pomeru prechádzajú na Veľkodistribučný podnik, len pokiaľ nie je ďalej určené inak.

(2) Pokiaľ záväzky z pracovných (služobných) smlúv nie sú v súlade s potrebami Veľkodistribučného podniku, zmenia sa dohodou príslušné ustanovenia týchto smlúv; ak nedôjde k dohode, vypovedia sa pracovné (služobné) smluvy so zákonnou výpovednou lehotou. Ministerstvo sociálnej starostlivosti po dohode s Ministerstvom vnútorného obchodu preskúma nároky zo všetkých pracovných (služobných) smlúv a upraví požitky zamestnancov tak, aby odpovedaly všeobecným zásadám mzdovej politiky. Služobné poriadky, ktoré sa vydajú pre zamestnancov Veľkodistribučného podniku, podliehajú schváleniu Ministerstva sociálnej starostlivosti po dohode s Ministerstvom vnútorného obchodu.

(3) O nárokoch zamestnancov zo smlúv a predpisov o penzijnom zaopatrení ich a ich rodinných príslušníkov platia ustanovenia zákona zo dňa 15. apríla 1948, č. 99 Sb., o národnom poistení, najmä § 268, ods. 5 a § 270, ods. 9. Neúmerne vysoké odpočivné a zaopatrovacie požitky, vyplácané z prostriedkov útvarov, pomenovaných v § 11, alebo ich nadlepšovacích fondov, môžu sa dohodou znížiť na primeranú výšku; ak nedôjde k dohode, rozhodne rozhodčí súd, zriadený podľa zákona zo dňa 21. novembra 1946, č. 228 Sb., o rozhodčích súdoch pre úpravu niektorých záväzkov národných podnikov.

Diel IV.
Všeobecné ustanovenia.

§ 14

Úrady a iné orgány verejnej správy a organizácie hospodárskej a záujmovej samosprávy sú povinné spolupôsobiť pri vykonávaní tohto zákona a predpisov, podľa neho vydaných.

§ 15

Zápisy vo verejných knihách a registroch, potrebné na vyznačenie skutočností, vyplývajúcich z vykonávania tohto zákona a predpisov na jeho vykonanie vydaných, vykonajú súdy a orgány verejnej správy na návrh Veľkodistribučného podniku s odvolaním sa na tento zákon, po prípade na predpisy na jeho vykonanie vydané.

§ 16

Právne úkony, písomnosti a úradné konania, ktoré sú potrebné na vykonanie §§ 11, 12 a 15, sú oslobodené od poplatkov a dávok.

Diel V.
Trestné, prechodné a záverečné ustanovenia.

§ 17

(1) Konania a opomenutia, protiviace sa ustanoveniam tohto zákona alebo predpisov, vydaných podľa neho, sa trescú, pokiaľ nejde o čin trestný súdne, ako správny priestupok pokutou do 1,000.000 Kčs, alebo väzením (zatvorením) do jedného roku, alebo obidvoma trestami. V prípade nevymožiteľnosti pokuty sa vymeria náhradný trest väzenia (zatvorenia) podľa miery zavinenia do jedného roku. Ak sa uložia oba tresty zároveň, nesmie trest na slobode spolu s náhradným trestom väzenia (zatvorenia) presahovať jeden rok.

(2) Ak sa priestupok spáchal pri prevodzovaní živnosti a ak bol páchateľ už predtým právoplatne potrestaný pre konania alebo opomenutia podľa odseku 1, môže sa vysloviť tiež strata živnostenského oprávnenia, a to buď na čas, alebo navždy.

(3) Pokiaľ tento zákon neurčí inak, platí (použije sa) ustanovenie predpisov o správnom trestnom práve a konaní v odbore vyživovacom.

§ 18

Minister vnútorného obchodu určí po dohode s ministrom výživy nariadením, kedy, po prípade v akom rozsahu, Veľkodistribučný podnik začne činnosť. Dňom začiatku účinnosti nariadenia a rozsahu ním určenom vznikajú Veľkodistribučnému podniku práva a povinnosti, vyplývajúce z ustanovení §§ 2 až 5.

§ 19

Dekrét prezidenta republiky zo dňa 27. októbra 1945, č. 118 Sb., o opatreniach vo vedení vyživovacieho hospodárstva, zákon zo dňa 16. januára 1896, č. 89 r. z. z roku 1897 o obchode s potravinami a niektorými predmetmi úžitkovými a vládne nariadenie zo dňa 7. mája 1920, č. 377 Sb., o výrobe a obchode s potravinovými náhradami, v znení vládneho nariadenia zo dňa 9. decembra 1920, č. 640 Sb., zostávajú nedotknuté.

§ 20

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia; vykoná ho minister vnútorného obchodu po dohode s ministrom výživy a ostatnými zúčastnenými členmi vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Krajčír v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.